

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Uw brief van

Ons kenmerk

Contactpersoon

Zoetermeer

VO/B&B/2003/35154

11 juli 2003

Onderwerp

Doorkiesnummer

Stand van zaken Rhedens

Bij brief van 7 april jl. heb ik u uitvoerig op de hoogte gebracht van de stand van zaken rond Het Rhedens na de verkenning door de heer Esmeijer, Gedeputeerde van de provincie Gelderland. De heer Esmeijer heeft n.a.v. zijn verkenning van de bereidheid en de mogelijkheden om in de regio tot een gezamenlijke oplossing te komen, mij geadviseerd mijn gezag aan te wenden om de geringe ruimte die hij meende te constateren om er uit te komen te benutten. Ik verklaarde mij bereid om de kleine opening die zijn rapportage bood om tot een convenant te komen onder mijn regie op te willen pakken.

Tevens heb ik in de brief van 7 april jl. mijn opvatting gegeven over mogelijke wijzigingen van het toetsingskader. Dergelijke wijzigingen moeten altijd passen binnen het wettelijk uitgangspunt van "het evenwichtig geheel van voorzieningen"; daarmee wordt ook een zekere bescherming aan bestaande scholen geboden bij stichting van nieuwe of verplaatsing van bestaande scholen. Dit speelt daarom ook een centrale rol in het toetsingskader voor verplaatsing etc., als beleidsregel een uitwerking van de WVO. Er moet dus een afweging plaatsvinden van belangen tussen de school die wil verplaatsen (Het Rhedens) en de belangen van de scholen die hierdoor leerlingen verliezen (de omliggende scholen). Wijzigingen in het toetsingskader, zoals in de brief van 7 april jl. besproken, kunnen de wet niet buiten werking stellen. Dat heeft er toe geleid dat de bezwaar- en beroepsinstanties, in de procedures rond Het Rhedens, hebben geoordeeld dat ook de belangen van omliggende scholen zwaar moesten worden gewogen omdat ze in hun voortbestaan worden bedreigd. Dit met als gevolg het oordeel van die instanties, dat goedkeuring voor verplaatsing niet had mogen worden verleend.

Onder mijn regie is de afgelopen maanden, soms in klein comité maar meestal met

alle betrokken scholen en gemeenten, overleg gevoerd over concepten van een convenant. De vierde versie van het convenant, dat voorlag in de vergadering van 19 juni 2003, leek overeenstemming te gaan brengen tussen tenminste de betrokken scholen. De hoofdlijnen van die versie van het convenant waren de volgende:

- er wordt een intentie tot bestuurlijke fusie van het openbaar en algemeen bijzonder onderwijs in de regio afgesproken (met tenminste de gemeenten Rheden, Zutphen en Doetinchem);
- permanente huisvesting bovenbouw havo/vwo van Het Rhedens in het dorp Rheden (= bilocatie); de toelatingsbeperking die Het Rhedens vrijwillig op zich had genomen om verplaatsing naar Dieren mogelijk te maken vervalt;
- tijdelijke huisvesting bovenbouw blijft in Rozendaal of schuift althans niet verder op dan naar het dorp Rheden.

Langs deze hoofdlijnen leken de belangen van Het Rhedens en van de omliggende scholen in evenwicht te komen, tenminste voor zover het de structurele situatie betreft. De tijdelijk te overbruggen periode, waarbij huisvesting in Rozendaal was voorzien, stuitte op problemen, met name bij de gemeenten Rheden en - in mindere mate - Rozendaal.

In het Algemeen Overleg van 26 juni jl. heeft de Kamer mij gevraagd om tijdelijke huisvesting in de unilocatie in Dieren mogelijk te maken via een gedoogbesluit. Mijn reactie daarop is geweest dat dit slechts mogelijk was als de betrokken schoolbesturen daar unaniem mee in zouden stemmen.

Immers, de WVO kent geen mogelijkheid tot "tijdelijke verplaatsing" en een nieuw besluit, vatbaar voor bezwaar en beroep, is alleen zinvol als het tot rust in de regio leidt en er dus geen bezwaar tegen wordt aangetekend.

In het overleg met betrokkenen, dat daarop gevolgd is, heb ik een eindvoorstel gedaan voor een convenant, conform mijn toezegging in het AO, waarin die tijdelijke huisvesting in Dieren was opgenomen. Daarbij is de gelegenheid voor een reactie gegeven tot 4 juli 12.00 uur. Het Rhedens en de gemeentebesturen van Rheden en Rozendaal reageerden terughoudend c.q. stelden nadere eisen. De besturen van de omliggende scholen wezen het voorstel unaniem af en gaven aan dat de optie van tijdelijke huisvesting voor hen niet acceptabel was.

Daarmee is voor mij niet langer de mogelijkheid aanwezig om een gedoogbesluit te nemen. Het betreft hier immers een individueel besluit ex artikel 1:3 van de AWB, waartegen bezwaar en beroep open staat. Gelet op de voorgeschiedenis zal hiervan ongetwijfeld gebruik worden gemaakt. Dit nog los van mogelijke schadeclaims van één van de partijen gebaseerd op hernieuwde goedkeuring. Dit nadat al driemaal de beslissing tot goedkeuring van de verplaatsing naar de unilocatie in Dieren in bezwaar en beroep ongegrond is verklaard (zie overzicht bijlage 1).

Ik merk daarbij op dat de Commissie voor de bezwaarschriften van OCenW adviseert ten aanzien van het al dan niet gegrond zijn van een bezwaar. Ik kan in bijzondere gevallen van dat advies afwijken (contrair gaan). Aan het contrair gaan dient echter een goede onderbouwing ten grondslag te liggen. Het ontbreken hiervan leidt vrijwel zeker tot een beroepsprocedure bij de Afdeling

bestuursrechtspraak van de Raad van State. De Raad van State weegt in elk geval het advies van de Commissie zwaar mee in haar beslissing. Daar komt nog bij dat door af te wijken van dat advies ook de kans op schadeclaims toeneemt.

Ik beschouw mijn bemiddelingspoging, die startte n.a.v. de brief van Gedeputeerde Esmeijer, als beëindigd.

De weg, die mij nu openstaat, is enerzijds de procedure voeren bij de Raad van State (aangespannen door Het Rhedens) en anderzijds de verkenning starten voor nieuwe wetgeving zoals aan u toegezegd in het AO.

De uitkomst van de procedure bij de Raad van State verwacht ik omstreeks oktober 2003. Hangende deze procedure kan ik geen ander besluit nemen (tenzij er sprake zou zijn van instemming van alle partijen en intrekking van het beroep van Het Rhedens, maar die weg is inmiddels bewandeld en doodgelopen).

Ik ben voornemens de uitkomst van de verkenning van de criteria rond de stichting en verplaatsing van scholen nu voortvarend op te starten. Ik zal u augustus a.s. informeren over de aanpak die ik daarbij zal kiezen en stel voor daarover met u van gedachten te wisselen.

In de verkenning staat de vraag centraal of en hoe het gesloten plansysteem zich kan ontwikkelen tot een meer open systeem met meer ruimte voor scholen in de regio. Wezenlijke elementen van de wet zoals het evenwichtig geheel van voorzieningen, macrodoelmatigheid en de (financiële) gevolgen voor de huisvestingstaak van de gemeente komen daarbij aan de orde. In het kader van de verkenning zal ik overleg voeren met vertegenwoordigers van scholen.

Al met al betekent dit dat de bovenbouw havo/vwo van Het Rhedens voorlopig nog in Rozendaal blijft gevestigd. Of de eventueel n.a.v. de verkenning gewijzigde planningsregelgeving verplaatsing naar Dieren mogelijk zal maken hangt af van de nieuwe algemene kaders in de wet.

In een brief van 9 juli jl. verzoekt het bestuur van Het Rhedens mij de verplaatsing van bovenbouw havo/vwo naar de unilocatie te gedogen. In het licht van het bovenstaande en de lopende procedure bij de Raad van State zal duidelijk zijn dat ik dit verzoek niet zal inwilligen en dat ik zal toezien op handhaving van deze beslissing.

Ik heb inmiddels in overleg met Het Rhedens en de gemeente Rozendaal afspraken gemaakt over het aanpakken van het gebouw in Rozendaal, zodat de leerlingen na de vakantie gewoon en veilig naar school kunnen.

Ik zou het toejuichen als de regio opnieuw met elkaar in overleg gaat en (alsnog) consensus bereikt. Dan kunnen er wellicht op kortere termijn zaken worden gedaan. In dat geval ben ik bereid opnieuw de regie voor een convenant op me te nemen.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,

(Maria J. A. van der Hoeven)

Bijlage 1

Overzicht van bezwaar en beroep rond de verplaatsing van de bovenbouw havo/vwo van Het Rhedens

Op 11 februari 1998 is het bezwaar van omliggende scholen tegen de "intentionele goedkeuring" door de bezwaarschriftencommissie ongegrond verklaard omdat die goedkeuring geen beschikking was in de zin van artikel 75, tweede lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs.

Op 9 november 2000 is door OCenW goedkeuring verleend voor verplaatsing havo/vwo naar Dieren.

Op 8 maart 2001 schorst de Raad van State de goedkeuring (het besluit) van OCenW totdat een beslissing zal zijn genomen op basis van het ingediende bezwaar (bij de bezwaarschriftencommissie OCenW). De Raad stelt dat voorwaarden zoals het toelatingsbeleid van Het Rhedens niet gehanteerd kunnen worden, omdat dit in strijd is met de wetsgeschiedenis. De Raad is verder van mening dat het voortbestaan van omliggende scholen van het toelatingsbeleid afhankelijk is.

Op 14 juni 2001 verklaart de bezwaarschriftencommissie het bezwaar tegen het goedkeuringsbesluit gegrond: daarbij worden vele en zwaarwegende overwegingen aangevoerd in lijn met de bezwaren van de Raad van State.

OC en W trekt de goedkeuring in. Dit mede omdat op dat moment, gelet op de vertraging in de realisatie van de nieuwbouw, toch een nieuw besluit nodig is.

Een andere vorm van het besluit en een wijziging van het toetsingskader wordt overwogen (overigens accepteert de Tweede Kamer de beoogde wijziging van het toetsingskader niet).

Op 5 juli 2002 wordt opnieuw goedkeuring voor de verplaatsing havo/vwo naar Dieren verleend. De vorm van de beschikking is gewijzigd om de bezwaren van de Raad van State en de bezwaarschriftencommissie te ondervangen (het toetsingskader is inmiddels licht aangepast om al te gemakkelijk bezwaar van omliggende scholen in algemene zin, niet specifiek voor Het Rhedens, te ondervangen).

Op 16 december 2002 geeft de bezwaarschriftencommissie aan dat de goedkeuring op meer punten niet voldoet aan de spelregels neergelegd in het toetsingskader en verklaart het ingediende bezwaar gegrond. De bezwaren zijn vooral gericht op de omvangrijke leerlingenverliezen van de omliggende scholen. De Commissie is daarom van mening dat tegenover het belang van Het Redens ook de belangen van de omliggende scholen zwaar moeten wegen, omdat deze in hun voortbestaan worden bedreigd. De goedkeuring wordt opnieuw ingetrokken.

Het Redens stelt beroep in tegen de intrekking van de goedkeuring bij de Raad van State. Dat beroep loopt nog steeds.